

Čj.: USTR 1-5/2016

Praha, 12. května 2016

Počet listů: 7

Zápis z 5. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 11. 5. 2016, 16.00 hod., ÚSTR

Rada Ústavu: Zdeněk Bárta, Emilie Benešová, Jan Bureš, Lukáš Jelínek, Naděžda Kavalírová, Michal Uhl, Eduard Stehlík

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Michael Pelíšek, Jakub Stránský

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčníková

Zápis vyhotovila: Jana Lišková

Program jednání:

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisu ze 4. jednání
3. Informace o činnosti
4. Kontrola NKÚ
5. Různé

Ad 1) Schválení programu

Předsedkyně Rady Ústavu E. Benešová zahájila v 16.03 hod. 5. jednání Rady ÚSTR v roce 2016. Následně přečetla navržený program a vyzvala přítomné, aby se k němu vyjádřili.

Usnesení: Program byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu ze 4. jednání Rady

E. Benešová vyzvala členy Rady k vyjádření připomínek k zápisu ze 4. jednání. Připomínky nebyly vzneseny.

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje zápis ze 4. jednání Rady ÚSTR v roce 2016 v předloženém znění.

Hlasování: 5 pro, 2 se zdrželi

Ad 3) Informace o činnosti

E. Benešová připomněla, že informace o činnosti ÚSTR byly naposledy projednávány na lednovém zasedání Rady ÚSTR. Nyní byly členům Rady předloženy informace o činnosti za 1. čtvrtletí roku 2016.

O. Matějka sdělil, že v předloženém přehledu je vyčísleno vše, co se v uplynulém čtvrtletí událo. Připomněl, že vyšla obě první čísla časopisů *Paměť a dějiny* a *Securitas Imperii*. Ohlas vzbudila především výstava o Václavu Havlovi uspořádaná ve spolupráci s knihovnou Václava Havla a s českými centry, která byla zahájena 20. 4. 2016. Výstava bude putovat po zahraničních českých centrech, připravuje se proto anglická mutace a uvažuje se i o překladech do dalších jazyků. Připomněl dále, že proběhlo značné množství vzdělávacích seminářů. Nad rámec předložených informací o činnosti informoval přítomné členy Rady ÚSTR, že došlo k posílení redakčních rad obou ústavních periodik. Novou předsedkyní redakční rady časopisu *Paměť a dějiny* se stala stávající ředitelka OVV B. Mouralová, čímž by mělo dojít k posílení komunikace mezi výzkumem a redakcí. Redakční rada byla dále rozšířena o nové členy. I redakční rada časopisu *Securitas Imperii* byla rozšířena, a to především o zahraniční odborníky, což je podmínkou, aby mohl být časopis uveden v zahraničních databázích a tudíž zvýšena jeho vědecká prestiž.

Z. Hazdra vyzdvihl především akce, které měly společenský přesah. Připomněl podíl ÚSTR na festivalu *Mene Tekel*, během kterého měli účastníci možnost prohlédnout si výstavu *Zkouška odvahy* o nezletilých politických vězňích v 50. letech. Dále připomněl, že ÚSTR je již tradičně partnerem v soutěži EUSTORY, kterou pořádá sdružení PANT. Tato soutěž se snaží motivovat studenty ke sběru svědectví pamětníků.

M. Uhl podotkl, že v předloženém dokumentu sledoval především popularizační činnost a přemýšlel nad tím, zda koresponduje s vědeckým zaměřením instituce. Upozornil, že v rámci bodu Různé by rád prodiskutoval možnosti mediální prezentace ÚSTR.

L. Jelínek poděkoval za vynikající výstavu k V. Havlovi a kvitoval s povděkem, že ačkoliv o této přední osobnosti dějin se často vedou spory, ÚSTR je místem, které je schopné takovou osobnost uchopit objektivně. Požádal dále, aby byli členové Rady (ideálně během léta) informováni, jakým způsobem ÚSTR uchopí výroční Charty 77 v příštím roce.

E. Stehlík připomněl, že dnes zasedla porota soutěže *Lidice ve 20. století* a poděkoval J. Kalousovi a J. Pinkasovi za jejich účast a pomoc.

E. Benešová požádala o nahrazení nejasných termínů v předložené zprávě a poděkovala zaměstnancům ÚSTR za odvedenou práci.

Ad 4) Kontrola NKÚ

E. Benešová připomněla, že ÚSTR byla doručena Závěrečná zpráva z kontroly NKÚ. Vyjádření vedení Ústavu i Rady ÚSTR k závěrům zprávy jsou k dispozici na webových stránkách Ústavu.

Z. Hazdra shrnul, že kontrola NKÚ probíhala na Ústavu od června do listopadu 2015 a zaměřila se na hospodaření rozpočtové kapitoly v období 2012-14. V oblasti hospodaření neodhalila kontrola žádné závažné pochybení a neuložila žádné pokuty. Za závažný označila stav digitalizace, neboť zákonem stanovené rozdělení povinností mezi ÚSTR a ABS bylo nevyhovující. Rovněž kontrolní mechanismy byly ve sledovaném období nedostatečné. V této souvislosti Z. Hazdra zdůraznil, že kontrolní závěry potvrzují problémy, na které vedení ÚSTR i členové Rady dlouhodobě upozorňovali, a k jejichž odstranění směřovala většina opatření zavedených v roce 2015, ať už se jednalo o reorganizaci či o vydání nových interních předpisů, které zavádějí mezinárodní standardy. Sdělil dále, že do konce června je vedení ÚSTR povinno zaslat Vládě ČR své stanovisko ke kontrolním závěrům, požádal proto členy Rady ÚSTR, aby byli připraveni pomoci s finalizací tohoto textu tak, aby s ním mohli být v názorové shodě.

E. Benešová doplnila, že nápravná opatření proběhla až mimo kontrolou sledované období, proto se v závěrečné zprávě nemohla odrazit.

Z. Bárta požádal o vysvětlení stran kontrolou zmíněných finančních ztrát za odstupné.

J. Stránský upozornil, že zpráva formuluje tuto pasáž velmi stručně, aniž by sdělovala, že by se vyplacením odstupného porušil zákon, případně, z jakého důvodu došlo k jeho vyplacení. Součástí vypočtené částky jsou i výdaje na soudní řízení a právní služby. V případě ÚSTR se jedná o výdaje vynaložené v souvislosti s personálními změnami v letech 2012-14, a to včetně odvolání ředitele a dalších řídicích pracovníků. Dále sdělil, že z vypočtené částky vyplývá zajímavá skutečnost, že cca 3 miliony Kč byly vyplaceny již v souvislosti s personální politikou za předchozího vedení, zatímco výměna managementu v roce 2013 stála ÚSTR cca 2 miliony Kč.

S. Ptáčnicková vysvětlila, že v případě ABS nejvyšší částka souvisela s výpovědí bývalého vedoucího ekonomiky již v roce 2011. Velká částka souvisí s propuštěním vedoucího kanceláře v roce 2013 – soudní spor stále trvá. Připomněla ale, že například soudní řízení s bývalou ředitelkou ABS dopadlo zcela ve prospěch Archivu. Odchodné a odstupné bylo větší v roce 2012, kdy byla čtyři místa reorganizována, a v roce 2013 po nástupu S. Ptáčnickové, v souvislosti s platnou Kolektivní smlouvou. Tento postup byl rovněž konzultován s Ministerstvem financí.

L. Jelínek připomněl, že jedním z doporučení závěrečné zprávy bylo i doplnění informací o evidenci majetku do Výroční zprávy. Požádal proto, aby v příštím roce na to bylo pamatováno. Následně se otázel, zda se i nadále v Archivu uzavírají smlouvy s odchodným.

S. Ptáčnicková vysvětlila, že odchodné nebylo součástí smlouvy, nýbrž bylo zakotveno v Kolektivní smlouvě, a to pouze pro vedoucí pracovníky, kteří jsou Zákoníkem práce méně chráněni. V současné verzi Kolektivní smlouvy již tento bod není.

M. Pelíšek doplnil, že závěry byly známy z kontrolních protokolů již před koncem roku, tudíž evidence majetku byla doplněna do Výroční zprávy již letos.

J. Stránský vysvětlil, že závěrečná zpráva hovoří pouze obecně, zatímco kontrolní protokoly obsahovaly konkrétní požadavky. V tomto případě se jednalo o komentované závazky, které hrozí ze soudních sporů. Tyto údaje mají být v příloze účetní závěrky, která se odevzdává Ministerstvu financí. Ve výroční zprávě se objevují pouze ve formě propojení se Státním závěrečným účtem.

E. Benešová připomněla, že dnes byla Výroční zpráva ÚSTR a ABS za rok 2015 projednána v Ústavně-právním výboru Senátu PČR. Senátoři Výroční zprávě vytkli pouze to,

že jim v ní chybí srovnání s předchozím rokem. Ačkoliv členové Rady navrhli v letošním roce odstranění tohoto typu informace, do příští Výroční zprávy požádají o jeho vrácení. Senátoři byli ale jinak se zněním zprávy spokojeni. Zajímali se především o kolizi zákona č. 181/2007 Sb. se služebním zákonem. Následně jednomyslně doporučili plénu vzít Výroční zprávu na vědomí. Připomněla dále, že 24. 5. bude Výroční zpráva projednána na Výboru pro vzdělání, vědu, kulturu, lidská práva a petice a 26. 5. v plénu Senátu PČR. Stran závěrečné zprávy z kontroly NKÚ E. Benešová požádala o předložení podkladu pro vládu ČR ke schválení na příštím jednání Rady.

Ad 5) Různé

M. Uhl požádal o zlepšení komunikace mezi vedením ÚSTR a Radou Ústavu, především žádá o informace o kontaktech s jinými institucemi za účelem zabránění vzniku konfliktu zájmů členů Rady ÚSTR v jejich dalších působících. Následně přečetl usnesení k tomuto návrhu.

O. Matějka souhlasil s tím, že případné konflikty zájmů je třeba řešit, nicméně jednání často vzniká z diskuze nad více možnostmi, které se kombinují s dotačními výzvami. Zdůraznil tedy, že vedení ÚSTR případné usnesení bude chápat v tom smyslu, že je třeba vždy při přípravě spolupráce vzít v úvahu, zda tím některému z členů Rady ÚSTR nevzniká střet zájmů.

Usnesení: Rada ÚSTR ukládá řediteli informovat Radu ÚSTR o zahájení jednání s možnými budoucími partnerskými institucemi za účelem podávání žádostí o granty. Dále ukládá řediteli, informovat Radu ÚSTR o záměrech podávat granty či o zahájení jednání s dalšími institucemi za účelem získání finančních prostředků, nebo vzniku významnější spolupráce.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

M. Uhl sdělil, že mu leží na srdci rozvoj mediální komunikace ÚSTR. Vypracoval proto srovnání s předcházejícími roky, které jej sice upokojilo, neboť z něj vyplynulo, že počet zmínek je v průběhu let více méně konstantní, nicméně i tak soudí, že vždy je co zlepšovat. Z tohoto důvodu požádal o vypracování mediální strategie ÚSTR. Každý projekt by dle jeho názoru mít „tool box“ k jednotlivým výročním a oslovovat s ním média. Dále doporučil, aby ke každé vydané publikaci bylo určeno, jak ji medializovat.

Z. Hazdra vysvětlil, že vedení ÚSTR se snaží komunikaci s médii hierarchizovat. K výstupům, které mají mediální potenciál, se vždy sejde tým dotčených osob, které společně připraví mediální strategii. Novináři vždy dostávají cílené informace, namísto toho, aby ÚSTR pouze vyvěšoval tiskové zprávy. Souhlasil, že mediální komunikaci lze řešit koncepčně, zdůraznil však, že nelze hovořit o tom, že by dosud řešena nebyla vůbec.

O. Matějka doplnil, že interně jsou pravidla nastavena – pokynem ke komunikaci s médii a interní dohodou s OP, co a jak prezentovat. Možnosti vypracovat souhrnnou koncepci se ale nebrání. Zdůraznil, že vedení Ústavu je toho názoru, že masovou komunikací se nedosáhne cíle. ÚSTR chce témata spíše vytvářet, což je ale spíše věcí formování výstupů. Závěrem podotkl, že by rád vedl diskuzi o tom, jakou podobu mediální strategie zvolit.

E. Stehlík tento názor podpořil. Požadovaná koncepce by neměla být prázdným dokumentem, ale spíše návodem, co a jak propagovat.

J. Bureš doporučil pozitivní ofenzivu vůči médiím, neboť stále má pocit, že se na veřejnost dostává jen málo z toho dobrého, co ÚSTR dělá. Pochválil proto nápad vytvořit kalendář s výročími a aktivně k nim nabízet výstupy médiím. Zároveň sdělil, že vedení ÚSTR

by se mělo zamyslet, zda by nevyužilo tiskového mluvčího, který ÚSTR formálně chybí, ač jeho funkci de facto vykonává P. Ryjáček.

E. Benešová podotkla, že by bylo vhodné prezentovat projekty, jejich výstupy, i na webových stránkách. Připomněla, že řada starších projektů letos či příští rok končí a bylo by dobré, aby jejich výsledky byly na webu k dohledání. Rovněž doporučila zapojit do vědecké činnosti studenty např. formou soutěže.

E. Stehlík doporučil oslovit fakulty s tématy diplomových prací či studií a tímto způsobem si vychovat nové vědecké pracovníky.

O. Matějka vysvětlil, že již od schválení koncepce výběrová řízení probíhají formou otevřené soutěže. Právě nyní probíhá výběrové řízení na téma „Diktatura jako sociální praxe“, v rámci kterého se uchazeči mohou hlásit s návrhy svých projektů, které téma nějakým způsobem uchopují. Téma je vždy dílčím způsobem předdefinované ve spolupráci se členy Vědecké rady. Stran diplomových prací O. Matějka sdělil, že ač tato praxe tu dříve byla, nyní ÚSTR čelí přetlaku textů a není proto schopen vydání diplomových prací zaručit.

J. Bureš doporučil, aby, ačkoliv je kapacita pro vydávání omezená, ÚSTR nabídnul vysokým školám alespoň témata diplomových prací a školitele z řad svých zaměstnanců. Finální práce by sice byly majetkem univerzity, ale pro ÚSTR i zaměstnance by bylo prestižní práce na univerzitách vést či oponovat.

Usnesení: Rada ÚSTR ukládá řediteli vypracovat mediální a komunikační strategii, tak aby se zlepšila a zefektivnila komunikace výsledků instituce směrem k laické i odborné veřejnosti. Termín: říjnové zasedání rady ÚSTR

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

J. Bureš připomněl, že Vědecká rada, která v roce 2013 provedla malou evaluaci, doporučovala následně provést evaluaci velkou. Ta měla původně proběhnout již v roce 2015, byl by proto rád, kdyby se jí povedlo uskutečnit do konce mandátu současné Rady ÚSTR v roce 2017. Vzhledem k tomu, že se však jedná o koncepčně náročnou záležitost, evaluace by se měla začít připravovat již letos.

E. Benešová souhlasila a kvitovala s povděkem, že se nakonec s velkou evaluací počkalo, neboť nyní již bude možno zhodnotit i výsledky nových projektů. Evaluace by se měla připravit tak, aby ji bylo možné spustit již na začátku příštího roku.

Z. Hazdra připomněl, že v loňském roce nebyly na velkou evaluaci vhodné podmínky. Evaluace by se dle jeho názoru měla týkat let 2013-2017.

O. Matějka doplnil, že rok 2017 je vhodný i z toho důvodu, že evaluace proběhne k 10. výročí založení ÚSTR.

J. Bureš navrhl, aby do 30. 11. 2016 vedení ÚSTR připravilo koncept evaluace a její harmonogram.

Usnesení: Rada ÚSTR ukládá řediteli připravit harmonogram a koncepci velké evaluace na rok 2017 do 30. 11. 2016.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

E. Benešová upozornila, že Rada Ústavu by neměla přestat sledovat digitalizaci. Vrátila se proto k otázkám, které byly kladeny již předchozímu vedení, a požádala, aby Rada ÚSTR byla na příštím jednání informována, zda jsou tyto požadavky již splněny a jakým způsobem. Následně přečetla soubor tematických okruhů a k nim přiřazených konkrétních dotazů:

- a) **Interní předpisy ředitele Ústavu a ředitelky Archivu bezpečnostních složek** (dále jen ABS), které se týkají ochrany osobních dat, tj. jaký předpis to řeší a v jakých oblastech
- b) **Uložiště digitálních reprodukcí archiválií a dokumentů:**
  - bylo-li vybudováno uložisko pro digipro, a pokud ano
  - je-li společné pro obě OSS nebo oddělené,
  - jaké digipro jsou do něj ukládány (všechny, jen nově pořízené nebo i zkontrolované....)
  - jaká je struktura uložiska
  - je-li tato struktura zakotvena v nějakém interním předpisu, který by měl směřovat odpovědnost za jeho správu na konkrétní funkci či osobu a mimo jiné upravovat přístupová práva
  - jaký objem dat je v něm uložen a jaká je jeho celková kapacita
  - jak, kde a kam jsou data zálohována
  - jak pokračuje kontrola v minulosti pořízených skenů – kolik %, GB nebo image již bylo zkontrolováno
- c) **Elektronický archiv:**
  - jaká je návštěvnost přístupového portálu, kolik hesel bylo vydáno
  - jaká je badatelská odezva
- d) V r. 2015 byl zahájen vývoj „unikátní aplikace“ pro digitalizační workflow a ukládání digipro, která má vycházet ze specifík ÚSTR a ABS a také z mezinárodních standardů – jak daleko je tento vývoj, kdy bude tato aplikace spuštěna a jaký dopad to bude mít na digitalizaci
- e) Jaké jsou digitalizační projekty, které zajišťuje Ústav – tedy digitalizace dokumentů vztahujících se k předmětu jeho zájmu
- f) **Evidenční systémy**, které převzal ABS od ÚSTR do své správy. - kdo je spravuje, jsou-li kontrolovány, doplňovány atp. (obecně)

Usnesení: Rada Ústavu žádá ředitele ÚSTR o písemné vypracování odpovědí na výše uvedené dotazy.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

E. Benešová požádala v souvislosti s přípravou nového webu o předložení plánované struktury webových stránek na příštím jednání Rady ÚSTR.

Na základě dotazu členů Rady ÚSTR J. Lišková představila program výjezdního zasedání Rady Ústavu v Jáchymově, které se uskuteční ve dnech 23. - 24. 6. 2016.

Z. Hazdra pozval přítomné na Den otevřených dveří, který se uskuteční u příležitosti Dne archivů 9. 6. 2016, a to jak v ÚSTR, tak ve všech pobočkách ABS.

Vzhledem k tomu, že nikdo neměl žádný další podnět do diskuze, ukončila předsedkyně Rady ÚSTR v 17.34 jednání.

Další jednání Rady Ústavu se formou výjezdního zasedání uskuteční dne 23. června 2016 v 13.00 hodin na radnici v Jáchymově.

Za správnost: .....

Jan Bureš

.....
Emilie Benešová
předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů